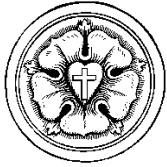

Magyarországi Evangélikus Egyház

1085 Budapest, Üllői út 24.
oktatas.lutheran.hu

ETIKAI KÓDEX

**a Magyarországi Evangélikus Egyház fenntartásában levő
köznevelési intézmények dolgozói számára**

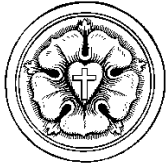
Tartalom

1. Bevezető.....	3
2. Az Etikai Kódex célja.....	3
3. A kódex hatálya	4
3.1. Területi hatály.....	4
3.2. Személyi hatály.....	4
3.3. Időbeli hatály	5
4. Alapelvek.....	5
4.1. A pedagógus személyiségével, attitűdjével összefüggő erkölcsi követelmények.....	5
4.2. A pedagógus szakmai felkészültségével összefüggő erkölcsi követelmények	6
4.3. A nevelő-oktató munka etikai normái	7
4.4. A pedagógus és az egyház közötti kapcsolat etikai normái.....	7
4.5. Az intézmények munkatársai közötti kapcsolatok etikai normái	8
4.6. Pedagógus – pedagógus kapcsolat etikai normái	10
4.7. Pedagógus – diák kapcsolat etikai normái.....	10
4.8. Pedagógus – szülő kapcsolat etikai normái	11
5. Az Etikai Kódex nyilvánossága és megismerési kötelezettsége.....	12

Az Etikai Kódexet összeállította az Evangélikus Pedagógiai-szakmai Szolgáltató és Továbbképző Intézet részéről

Deák Varga Kinga pedagógiai szakértő,
Sziráki György pedagógiai szakértő,
Rozs-Nagy Szilvia hittanreferens

a Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Pedagógiai Szakközépiskola (Miskolc) munkatársai által kidolgozott anyag nyomán

1. Bevezető

„Fordítsátok tehát minden gondotokat arra, hogy hitetekkel szolgáljátok az erényt, az erénnyel a tudományt, a tudománnyal a mértékletességet, a mértékletességgel a béketűrést, a béketűréssel az istenfélelmet, az istenfélelemmel a testvérek iránti jóindulatot, a testvérek iránti jóindulattal pedig a szeretetet. Mert ha ezek megvannak, és bőven vannak meg bennetek, nem lesztek tételek...” (2Pt 1,5–8a)

Az erkölcs a természetes és tételes törvényeken alapuló szabályok, normák összessége, amely a helyesnek tartott emberi magatartást határozza meg, az etika pedig az erkölcs problémakörét vizsgáló tudomány. Az erkölcsi normák megtartásához különösen fontos a lelkiismeret, a meggyőződés, az együvé tartozás tudata és érzése.

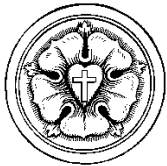
Az erkölcs szokásrend. Őseinktől megörököltünk, kortársainknak és a jövő nemzedékének továbbadni kötelességünk. A nevelési-oktatási intézményekben dolgozóknak kiemelt szerepe van az erkölcsi rend áthagyományozásában, hiszen megjelenésükkel, viselkedésükkel, döntéseikkel tanórán vagy foglalkozáson, illetve azokon kívül is állandó nevelő hatást fejtenek ki.

2. Az Etikai Kódex célja

Az Etikai Kódex feladata, hogy azokat a normákat rögzítse, amelyek a jogszabályokban nincsenek tételesen megfogalmazva, ugyanakkor betartásuk emberi és keresztény értékrendünk alapján elengedhetetlen. A Kódex tehát a nevelési-oktatási intézményekben folytatott munkának, illetve az e munkával összefüggésben vizsgálható élethelyzeteknek az etikai szempontból megítélhető területeire vonatkozik, nem tér ki a jogi eszközökkel szabályozott kérdésekre.

Az erkölcsi szabályok helyes alkalmazásához erkölcsi érzékünk, ítélőképességünk egész életünkön át tartó fejlesztésére van szükségünk. Ehhez a lelki-szellemi épüléshez kíván segítséget nyújtani az evangélikus nevelési-oktatási intézmények Etikai Kódexe.

Ahhoz, hogy mi, pedagógusok és nevelési-oktatási intézményekben dolgozó alkalmazottak példamutató életet éljünk és magatartásunk is példaként állhasson a tanítványaink előtt, saját magunk számára is meg kell fogalmaznunk a közösen elfogadott erkölcsi, pedagógiai elveinket. Az Etikai Kódex célja, hogy a szabályok megismerése és elfogadása révén erősítse az evangélikus nevelési-oktatási intézményekben dolgozók közötti összetartozás tudatát, és

növelje társadalmi megbecsültségünket. Célja továbbá, hogy tájékoztassa gyülekezeteinket, testvéregyházaink tagjait és intézményeink külső partnereit munkavégzésünk erkölcsi normáiról. Fontosnak tartjuk tehát összefoglalni és meghatározni mindazon magatartási és viselkedési normákat, amelyek az alábbi célrendszert tartják szem előtt.

Az evangélikus nevelési és oktatási erkölcsi alapelvek

- segítséget nyújtanak a helyes döntések, állásfoglalások kialakításához olyan helyzetekben, amelyek nem szabályozhatóak pusztán jogi eszközökkel;
- hozzájárulnak az eredményes nevelő munkához, ezen keresztül pedig az evangélikus pedagógusi tekintély megőrzéséhez, illetve folyamatos emeléséhez, az összetartozás erősítéséhez;
- tájékoztatják az iskola partnereit a pedagógus munkavégzésének és attitűdjének, erkölcsi normáiról;
- megfelelő támpontot, útmutatást adnak az etikailag kifogásolható megnyilvánulások, az erősítendő, illetőleg a szankcionálandó cselekedetek felismeréséhez, azok pártatlan megítéléséhez és minősítéséhez;
- védelmet biztosítanak minden normakövető számára, illetve hozzájárulnak az emberi méltóság megőrzéséhez és kifejtéséhez.

3. A kódex hatálya

3.1. Területi hatály

Az etikai kódex hatálya kiterjed a Magyarországi Evangélikus Egyház által fenntartott intézmények egész területére, illetve az intézményeken kívül szervezett, de az intézmény nevelő-oktató munkájához kapcsolódó események, rendezvények helyszíneire.

3.2. Személyi hatály

A kódex érvényességi köre kiterjed minden olyan pedagógusra, pedagógiai munkát segítőre, aki a Magyarországi Evangélikus Egyház nevelési-oktatási intézményeinek dolgozója.

Minden munkatársra annyi vonatkozik belőle, amennyi az adott nevelési- oktatási intézményben betöltött munkakörére nézve értelemszerűen érvényes rá.

3.3. Időbeli hatály

Az Etikai Kódex időbeli hatálya a munkaviszony, illetve egyéb munkavégzésre irányuló jogviszony fennállásának időtartamára terjed ki.

4. Alapelvek

4.1. A pedagógus személyiségével, attitűdjével összefüggő erkölcsi követelmények

„Mindenekelőtt az egymás iránti szeretet legyen kitartó bennetek, mert a szeretet sok bűnt elfedez.” (1Pt 4, 8)

Az intézményeink közösségébe tartozó gyermekek, tanulók számára az erkölcsöt elsősorban a család, az iskola, az egyház, tágabb értelemben pedig az egész társadalom közvetíti. A pedagógus tehát nem egyedüli felelőse a gyermekek erkölcsi nevelésének, de szerepe meghatározó, hiszen egész személyiségével, megjelenésével és minden megnyilvánulásával nevel, így felelőssége is nagy. Követendő erkölcsi mintául kell szolgálnia.

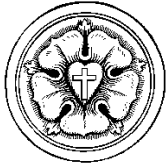
- A pedagógus magatartásában és megjelenésében legyen példamutató.
- Törekedjék saját személyiségének, képességeinek fejlesztésére, kiemelten a következő értékek tekintetében: emberszeretet, lelkiismeretesség, igazságérzet, megbocsátani tudás, türelem, együttérzés, önzetlenség, áldozatkészség, együttműködési készség, önismeret, önfegyelem és felelősségvállalás.
- A pedagógus, mint minden ember, tévedhet, hibázhat, erkölcsi kötelessége azonban, hogy törekedjék a hibák megelőzésére, kijavítására.
- Mindenkor mutasson példát a keresztény értékek, hagyományok, valamint nemzeti jelképek megbecsülésében, az ünnepek tiszteletben tartásában.
- Nyíltan vallja meg hitét, ugyanakkor tartsa tiszteletben a más felekezeti munkatársak és a rá bízott gyermekek, tanítványok világnézeti elkötelezettségét.
- Politikai szerepvállalásait, nézeteit időben és térben határozottan különítse el a nevelő munkájától.
- Ismerje fel és személyes megnyilvánulásaival képviselje a teremtett világot védő, természetiszteelő magatartást, a környezettudatos életvitelt.

4.2. A pedagógus szakmai felkészültségével összefüggő erkölcsi követelmények

„Akinek sokat adtak, attól sokat kérnek számon, és akire sokat bíztak, attól sokat követelnek.” (Lk 12,48)

- A pedagógus a számára adott talentumokkal éljen, fejlessze nevelői készségeit, szak tudását, módszertani kultúráját. Legyen nyitott az újra, törekedjék a folyamatos fejlődésre.
- Tudatosítsa magában, hogy a rábízott gyermek, tanítvány olyan személy, akiben Isten ajándékait fedezheti fel, teljesítheti ki. Ezért ne akarja őket saját képére formálni, hanem azon fáradozzék, hogy Istentől kapott értékeiket, képességeiket, adottságaikat kibontakoztassa.
- Egyházunk nevelési-oktatási intézményeiben dolgozó pedagógus munkatársaink szakmai elhivatottsága, felkészültsége, munkamorálja legyen példaértékű. A nevelők kötelesek tudásukat, szakmai felkészültségüket folyamatosan mélyíteni, munkájukat pontosan végezni, a szaktárgyukkal kapcsolatos tudományos és szakmai eredményeket figyelemmel kísérni. Feladataikat szakszerűen és színvonalasan lássák el, amellyel példaként állhatnak meg a rájuk bízott tanulók, gyermekek előtt. Vállaljanak felelősséget tevékenységükért, döntéseikért.
- A pedagógus kérjen segítséget munkatársaitól minden olyan helyzetben, amelynek megoldásával kapcsolatban kétségek merülnek fel benne. A kollégák keresztényi szeretettel segítség egymást a kérdések feltárásában és a legjobb megoldás kialakításában.
- A pedagógus fejlessze vezetői készségeit, döntésképeségét, kreativitását, határozottságát és rugalmasságát.
- A pedagógus viszonyuljon önkritikusan saját munkájához, állandóan ellenőrizze és értékelje azt. A külső szakmai ellenőrzést és értékelést fogadja nyitottan és együttműködően.
- Felkészülten vegyen részt a helyi nevelési és egyéb intézményi dokumentumok megalkotásában, elfogadásában és érvényesítésében.
- A pedagógus tartsa magát a nevelés terén alkalmazandó jogszabályokhoz. Feladata nem a jogszabályok minősítése, hanem értelmezése, végrehajtása és betartása. Ezekről alkotott személyes véleménye nem lehet a nevelés-oktatás tárgya.

- Vezetői, szakértői, szaktanácsadói vagy vizsgálónöki megbízást felelősséggel fogadjon el, ne csak akkor, ha megszerezte az adott beosztáshoz szükséges gyakorlatot és szakismereteket, hanem ha vállalni tudja az azzal járó felelősséget, példaértékű munkavégzést is.
- A pedagógus a nevelés és oktatás folyamán törekedjék arra, hogy beszéd, kifejezőmódja mondanivalójának megfelelő, igényes, árnyalt, pontos legyen. Szolgáljon mind a rá bízott gyermekek, tanulók számára. Megjelenése, öltözködése legyen mindig kulturált, ápoltságú és mértéktartó.
- Káros szenvedélytől, megbotránkoztató, közízlést sértő magatartástól mentes életet éljen.

4.3. A nevelő-oktató munka etikai normái

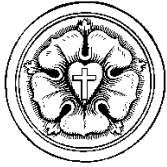
„Ki az közületek, aki tornyot akar építeni, és nem ül le előbb, és nem számítja ki a költségeket, hogy telik-e mindenre a befejezésig?” (Lk 14,28)

Az evangélikus nevelési-oktatási intézmény pedagógusa szolgálatát a következőképpen végzi:

- törekszik arra, hogy nevelő-oktató munkája példaértékű legyen, a rábízott növendékek testi, lelki és erkölcsi fejlesztését pozitív példa mutatásával, a keresztyén értékekkel összhangban érje el;
- szavaival, tetteivel, viselkedésével az evangélikus pedagógia befogadó jellegét, ökumenikus hozzáállását, vallási türelmét képviseli;
- munkáját magas színvonalon, pontosságra, lelkiismeretességre, elfogulatlanságra törekedve, alaposan felkészülve végzi;
- hivatása gyakorlása során az egyéni bánásmódot, a tehetségfejlesztést, a tájékoztatást és értékelést mindenkor a másik személy tiszteletben tartásával, szeretettel, ugyanakkor objektíven valósítja meg.

4.4. A pedagógus és az egyház közötti kapcsolat etikai normái

„Inkább igazságban kell élnünk és szeretetben, hogy egyre inkább összeforrjunk a Fővel: Krisztussal. Ő az, aki az egész testet egybefogja és összetartja a különféle izületek segítségével, hogy a tagok betöltsék az erejükhöz

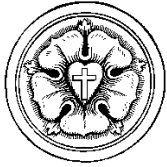

szabott feladatkört. Így növekszik a test, és építi fel saját magát a szeretetben.” (Ef 4,15–16)

Intézményeink pedagógiai alapelvei, értékrendje az evangélikus egyház nevelési és oktatási intézményeinek évszázadok során kialakult hitbeli örökségére és pedagógiai kultúrájára épül. Az intézmények pedagógusai az oktató és nevelő munkát olyan szolgálatnak fogják fel, ahol a követendő oktatói magatartás alapja az Isten Fiára figyelés: *„Tanuljátok meg tőlem, hogy szelíd vagyok, és alázatos szívű – mondja Jézus.” (Mt 11,29).*

- Az intézmény egysége és jó légköre érdekében kívánatos, hogy a nevelők hitben élő, elkötelezett és áldozatkész tagjai legyenek egyházuknak. Az evangélikus intézményekben természetesen meghatározó az erős világnézeti elkötelezettség, ez azonban nem mond ellent a nyitottságnak, a sokszínűségnek. Az evangélikus intézmények pedagógusai ökumenikus szellemben ismerjék meg más keresztény egyházak életét, tiszteljék mások vallásos meggyőződését.
- Az evangélikus hitet nem gyakorló nevelővel szemben elvárás, hogy az evangélikus egyház tanításait tiszteletben tartsa, az iskola keresztény értékrendjét, szokásait, hagyományait és gyakorlatait elsajátítsa, hitéleti alkalmain részt vegyen. Ne terjesszen a keresztyén szemlélettel ellentétes tanokat.
- Pedagógusaink az evangélikus egyházi hagyományok ápolásával biztosítanak megfelelő keretet a gyermekek és tanulók vallásos neveléséhez, megalapozva ezzel a keresztény erkölcsök elsajátítását.
- Az evangélikus egyházi intézményben szolgálatot vállaló nevelő, dolgozó azzal is mutasson példát, hogy a saját felekezetének megfelelő – ennek hiányában az evangélikus – istentiszteleti és közösségi alkalmait hűségesen látogatja.
- A nem pedagógusként foglalkoztatott munkatársak között kiemelt szerepe van az iskolalelkésznek. Az iskolalelkész lelkészi szolgálatán túl az intézmény közösségének olyan tagja, aki példás magánélete, viselkedése, szolgálatvégzése okán is a rá bízott tanulók mintája.
- Az iskolalelkész kapocs a fenntartó egyház és az intézmény között. Az iskola munkatársainak segítséget nyújt a keresztény nevelő munkában, ezzel teszi kerek egészé azt.

4.5. Az intézmények munkatársai közötti kapcsolatok etikai normái

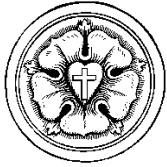

„Ne ítéljetek, és nem ítéltettek. Ne kárhoztassatok, és nem lesz kárhoztatások. Bocsássatok meg, és nektek is megbocsáttatik.” (Lk 6,37)

Az intézmény jó légkörét elsősorban a munkatársak nyílt és őszinte viszonya biztosítja. Ez megnyilvánul egymás személyiségének és szakmai munkájának tiszteletében. A nevelőtestület tagjainak és az intézmény dolgozóinak közös ügye az evangéliumi szellemben történő nevelés, ezért...

- megbecsülik, tisztelik egymás személyiségét, felekezeti elkötelezettségét;
- hatékony munkakapcsolat kialakítására törekednek;
- együttműködnek a nevelési és szakmai kérdésekben, a magas színvonalú, hatékony nevelés feltételeinek megteremtésében;
- munkakapcsolatukat a tapasztalatok átadása, a tárgyszerűség jellemzi;
- az intézménybe érkező szülőkkel, vendégekkel szemben udvariasan viselkednek, segítik őket, ezzel erősítve az intézmény jó hírét;
- az intézmény fenntartójáról, dolgozóiról, az oda járó gyermekekről, tanulókról tisztelettel beszélnek;
- munkahelyi vagy magánéleti problémáikat nem tárják a növendékek elé;
- munkatársaikról szülők és gyerekek, tanítványok előtt elmarasztaló véleményt nem nyilvánítanak;
- kollégáik nevét, beosztását úgy mondják ki, ahogyan azt az intézmény a tanulóktól, gyermekektől is elvárja;
- mindaddig kiállnak a kollégájuk mellett, amíg annak szakmai vagy etikai hibája kétséget kizáróan be nem bizonyosodik.

Az evangélikus intézmények dolgozóinak a kapcsolatát mindig a kölcsönös segítségnyújtás határozza meg. Ha egy dolgozó úgy ítéli meg, hogy munkatársának viselkedése káros a rábízott gyermekek, tanítványok vagy az intézmény jó híre szempontjából, akkor ezt négy szemközt beszél meg az érintett kollégájával. Amennyiben ez nem vezet eredményre, akkor jelzi az intézmény vezetőjének, vagy közvetlen felettesének. A vezető és vezetett kapcsolatát a korrektség, a tárgyilagosság, az őszinteség, a kölcsönös bizalom és tisztelet jellemzi.

4.6. Pedagógus – pedagógus kapcsolat etikai normái

Adjatok és adatik nektek [...]. Mert amilyen mértékkel ti mértek, olyan mértékkel mérnek viszonzásul nektek.”(Lk 6,38)

Az evangélikus intézmény pedagógusa:

- saját szakmai megállapításainak korrekt módon ad hangot, akár elismerők, akár kritikusak azok másokra nézve;
- pedagógusként kollégái helyettesítését a nevelői hivatásának megfelelően látja el;
- szakmai tanácsokkal segíti kollégáját;
- a felmerült konfliktusokat kulturáltan, megértéssel, az okok megszüntetésével próbálja megoldani;
- méltó módon képviseli az intézményét és a pedagógusi hivatást az intézményen kívül is.

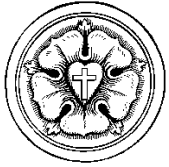
4.7. Pedagógus – diák kapcsolat etikai normái

„Legeltessétek az Isten közöttetek levő nyáját: ne kényszerből, hanem önként, ne nyereszkedésből, hanem készségesen! Ne is úgy, mint akik uralkodnak a rájuk bízottakon, hanem mint akik példaképei a nyájnak.” (1Pt 5,2–3)

Az evangélikus intézmények pedagógusai tudatában vannak annak, hogy a szülők gyermekeik elsődleges erkölcsi nevelői, de elismerik személyes felelősségüket abban, hogy nevelő munkájuknak hatnia kell a tanulók személyiségének minőségére. Nevelői munkájuk fontos részét képezi a szeretet, az elfogadó, a segítő magatartás, mint ahogy az is, hogy pozitív érzelmeket közvetítsenek, előmozdítva növendékeik testi, szellemi, erkölcsi növekedését.

A tanulókkal, gyermekekkel való kapcsolata során a pedagógus...

- ismeri és tiszteletben tartja a gyermekek jogait;
- érvényre juttatja az intézmény nevelési programjában megfogalmazott nevelési elveket, eljárásokat, és ezekben mindenkor a nevelőtestület kialakított álláspontját képviseli;
- segíti a gyermekek, tanulók szocializációját és beilleszkedését az osztályba, csoportba és az intézmény közösségébe;

- segítséget nyújt a növendékek személyes konfliktusainak, problémáinak megoldásában;
- a keresztyén pedagógus lelkipozítói feladatokat is felvállal, melyhez amennyiben szükséges és lehetséges, kéri az iskolalelkész segítségét;
- rendszeresen és objektíven, igazságosan értékeli, minősíti a tanulókat, gyermekeket;
- elutasít minden nemre, fajra, politikai, vallási meggyőződésre, származásra, kulturális és szociális különbségen alapuló diszkriminációt;
- a gyermek, a tanuló egyéniségét és emberi méltóságát mindenkor tiszteletben tartja, nem bántalmazza, nem gúnyolja, nem alázza meg, törekvéseinek és céljainak elérésére sem lelki, sem testi erőszakot nem alkalmaz;
- eljárásait a növendékek életkorához, egyéniségéhez és mentális képességeihez igazítja, semminemű olyan tevékenységet sem fejt ki vagy nem kezdeményez, amely káros hatással lehet a növendékek testi vagy lelki épségére;
- intim kapcsolatot a tanulói jogviszony fennállása alatt tanítványaival nem létesít;
- saját tanítványát magántanítványként nem tanítja.

4.8. Pedagógus – szülő kapcsolat etikai normái

„A tisztességre gondotok legyen minden ember előtt.” (2Kor 8,21)

A szülők és pedagógusok együttműködésének alapja a kölcsönös tisztelet, megbecsülés és felebaráti szeretet.

Az intézményeink szolgálatát választó szülőktől is elvárt, hogy elfogadják az intézmény evangélikus keresztyén jellegét, az ott dolgozó pedagógusokkal partneri viszony kialakítására törekedjenek. Megértsék és tiszteljék azokat az értékeket, hagyományokat, amelyek az evangélikus intézmények közösségeiben, mindennapi életében jelen vannak.

- A nevelés elsődleges színtere a család, ezért a nevelő törekszik arra, hogy megismerje tanítványainak családi hátterét, nevelési tanácsaival segíti a gyerekek harmonikus személyiségfejlődését. Szükség esetén kezdeményezi a szakmai vagy a szociális segítségnyújtást.
- A pedagógus súlyt helyez arra, hogy a gyermekek, tanulók érdekében a szülőkkel megosszon minden szükséges információt.

- A szülőkkel folytatott egyéni beszélgetések során elhangzott családi vonatkozással bíró információkat szigorúan titokban tartja.
- A pedagógus a szülők között nem tesz különbséget, kapcsolatai egyenlők.
- A pedagógus törekszik a konfliktusok békés megoldására.
- A szülői értekezleten a pedagógus az egész tanulócsoportot érintő kérdéseket, gondokat, feladatokat mutatja be. Nem minősíti nyilvánosan egyes növendékeit.
- Az intézmények egyes rendezvényeinek költségeit a szülők biztosítják (például tanulmányi kirándulások, múzeum- és színházlátogatások). Kívánatos, hogy a programok közös elfogadása után a pénzt a szülők gyűjtsék és kezeljék.
- A nevelő semmiféle előnyszerzésre nem használhatja fel a szülőkkel, gyermekekkel, tanulókkal kialakított személyes kapcsolatait. Senkitől nem fogadhat el olyan ajándékot vagy szolgálatot, amely lekötelezettséghez vezethet.

5. Az Etikai Kódex nyilvánossága és megismerési kötelezettsége

Ezen Etikai Kódexet a Magyarországi Evangélikus Egyház fenntartásában levő valamennyi köznevelési intézmény minden munkatársának meg kell ismernie, hogy céljaival, tartalmával azonosulhasson, annak megvalósulásán munkálkodhassék. A tájékoztatás, megismertetés felelőssége intézményeink vezető beosztású munkatársaié.

A Magyarországi Evangélikus Egyház fenntartásában levő nevelési-oktatási intézmények munkatársainak Etikai Kódexe a minimálisan követendő erkölcsi normák körét rögzíti, ugyanakkor nem törvény, ezért tartalmát az intézmények saját hagyományaik alapján bővíthetik. A jelen Etikai Kódexet, illetve annak az intézmény arculatát tükröző változatát minden intézmény köteles honlapján közzétenni, hogy azt a szülők, gyermekek, tanulók, külső partnerek és az érdeklődők megismerhessék.